

'Eerder verschenen in *Dienst* 2025, nummer 4, p. 21 t/m 24 , uitgeverij Buijten & Schipperheijn, www.blad-dienst.nl.'

Door oude en nieuwe feesten te vieren raken we iets van de rijkdom van het leven aan, en mogen we delen in Gods overvloedige genade.

Niet iedere christen is blij met onze christelijke feesten. Nogal wat gelovigen pleiten ervoor om alleen de Joodse feesten te vieren of de christelijke feesten bijvoorbeeld aan te vullen met het Loofhuttenfeest. Ds. Geert van Dijk weegt af wat voor- en tegenargumenten zijn.

Wat je van Joodse feesten kunt leren Geert van Dijk

De laatste decennia is onder christenen de belangstelling gegroeid voor Joodse feesten. Steeds vaker nemen gemeenteleden deel aan een Pesachviering, bezoeken een loofhut of verdiepen zich in de betekenis van de sabbat. Zoals Elsa, een studente van 22 jaar die de sedermaaltijd meevierde met bevriende messiaanse christenen. 'Ik vond het prachtig, zo diep van betekenis met alle symboliek! Ik leerde er veel van om het Oude Testament te begrijpen.' De hernieuwde aandacht voor Joodse feesten kan een geestelijke verrijking zijn voor christenen: meer begrip van de Bijbel, meer eerbied voor Gods trouw aan Israël, meer ritme en symboliek in de geloofspraktijk.

Gelovigen ervaren dat Joodse feesten kunnen helpen het Oude én Nieuwe Testament beter te begrijpen. Tegelijk roept dit vragen op: is het wenselijk dat christenen deze feesten vieren? Welke meerwaarde hebben ze? Anderen vinden het ingewikkeld of zijn bang voor toe-eigening. Om deze vragen te beantwoorden, is theologische duidelijkheid, historisch besef en culturele gevoeligheid nodig.

Welke feesten vieren de Joden?

De Joodse feestkalender is rijk en divers. De kerk deelt met het jodendom twee feesten: Pesach (Pasen) en Sjavoeot (Pinksteren). Daarnaast vieren Joden Rosj Hasjana (Nieuwjaar), Sukkot (Loofhutten), Simchat Tora (Vreugde der Wet), Chanoeka en Purim. Elke week begint bovendien de sabbat op vrijdagavond met kaarsen, gebed, brood en wijn. Dit wekelijkse ritme vormt generaties lang een bedding voor Joodse gezinnen. Veel christenen voelen zich door deze eenvoud en schoonheid aangesproken.

Pesach

Een fundamentele gebeurtenis voor het Joodse volk is de uittocht uit Egypte. Tijdens de sedermaaltijd symboliseren bittere kruiden de slavernij, matse het overhaaste vertrek, charosjet (rozijnen en appel) de kleur van het leemwerk van de slaven en het zoete van

bevrijding. Zout water herinnert aan de tranen van verdriet tijdens de slavernij. Een van de kinderen mag de vraag stellen: 'Waarom is deze avond anders dan alle andere avonden?' Een volwassene antwoordt met het verhaal van de uittocht. Voor christenen kan Pesach een diepere betekenis krijgen wanneer hierin voelbaar wordt hoe God ons bevrijdt uit de greep van het kwaad. Hoe maken wij onze herinneringen hieraan tastbaar?

Purim

Rond de tijd dat wij één-april-grappen maken, herdenken Joden de redding van het Joodse volk door koningin Esther. Het plan van de antisemiet Haman werd vrijdeld, doordat Esther de moed had om voor haar volk op te komen. Gods naam wordt in het hele Bijbelboek niet genoemd, maar zijn leiding is zichtbaar in de omkeer van het lot. Purim is een vrolijk en uitgelaten feest, waarbij kinderen ratels gebruiken om bij het voorlezen van het boek Esther de naam Haman te overstemmen, en er worden 'hamantaschen' (koekjes: Hamans oren) gegeten. Voor christenen kan Purim inspireren om stil te staan bij Gods bewaring van zijn volk en van de kerk, en het kan aanleiding geven tot een feest dat vertrouwen op God viert.

Sukkot

Dit Loofhuttenfeest wordt in oktober gevierd. Samen met Pesach en Sjavoeot is het een van de drie grote bijbelse feesten (Lev. 23 en Deut. 16). Joden bouwen tijdelijk een hut van bladeren waarin ze acht dagen lang eten, samenkomen en herdenken hoe Israël door de woestijn trok. Ze nodigen burens en vreemdelingen uit om te delen in de oogst. Het feest benadrukt de kwetsbaarheid van het leven, de wind die door de hut waait, het open dak waardoor je de sterren ziet, het tijdelijke karakter van het onderdak. Tegelijk is het een feest van vreugde en gastvrijheid. Loofhuttenfeest benadrukt Gods zorg onderweg – een lijn die doorloopt in Johannes 7.

Mag je als christen de Joodse feesten vieren?

Sommige christenen vinden het belangrijk om het Loofhuttenfeest te vieren, verwijzend naar Zacharia 14:4,16, waar staat dat de Heer op de Olijfberg komt en de volken het Loofhuttenfeest zullen vieren; anderen zien dit als een toekomstvisioen. Nog een tegenargument is Kolossenzen 2, waar Paulus benadrukt dat geen enkele dag belangrijker is dan een andere.

Er zijn christenen die stellig vinden dat alle bijbelse feesten, zoals Pesach, Sjavoeot en Sukkot, gevierd zouden moeten worden. Maar daar is wel wat op af te dingen. Jezus vierde Sukkot (Joh. 7:2, 10, 37), maar Hij was dan ook Jood. Het Nieuwe Testament geeft nergens de opdracht aan christenen om deze feesten te onderhouden, zelfs de sabbat wordt niet verplicht gesteld (Kol. 2:16-17). Historisch gezien werden messiasbelijdende Joden vaak aangemoedigd of gedwongen hun Joodse gebruiken op te geven en zich aan te passen aan de christelijke kalender. Tegenwoordig vieren veel messiasbelijdende Joodse gelovigen de feesten juist wel, voor hen is het geloof in Yeshua als de Messias een verrijking van hun joodse identiteit.

Meerwaarde en valkuilen

Voor christenen kan deelname aan Joodse feesten een geloofsverrijking zijn. De keren dat ik zelf Pesach vierde, ervoer ik het als een verdieping van het geloof in Jezus. De bevrijding van Israël uit Egypte kwam ineens dichtbij. Ook het feit dat het avondmaal dat Jezus heeft ingesteld, is geworteld in Pesach. De bevrijding uit de slavernij van Egypte krijgt een geweldige verdieping als je beseft dat Jezus ons bevrijdt uit de slavernij van het kwaad. Dat we de beker van de overwinning mogen heffen, en vieren dat we vrij zijn!

Ook Sjavoeot biedt veel betekenis: de vruchten van de Geest zijn de eerstelingen van zijn oogst. En het vieren van het Loofhuttenfeest kan helpen om je eigen vergankelijkheid en 'omzwerving' te overdenken. Purim biedt een gelegenheid om stil te staan bij Gods zorg en bescherming, en bij de nog steeds bestaande dreiging van antisemitisme.

Misschien hebben we als kerk te weinig van zulke rituelen, of maken we te weinig gebruik van de feesten die we hebben. Een belangrijke aantrekkingskracht is dat ze ritme en symboliek bieden, wat vooral jongeren aanspreekt. Maaltijden thuis, zoals de seder, versterken het gevoel van gemeenschap en verdieping. Sommige christenen gebruiken speciale boekjes die verwijzen naar het Nieuwe Testament, waardoor de ervaring een brede verdieping krijgt. Dit biedt inspiratie om ook binnen de christelijke traditie eigen rituelen en maaltijden te ontwikkelen, afgestemd op geloof en gezin.

Toch zijn er valkuilen. De vorm van een feest kan zo centraal komen te staan dat de focus op Jezus buiten beeld raakt. Een vergelijkbare valkuil zien we bij kasjroet: een te grote nadruk op rein en onrein voedsel kan iemand zo in beslag nemen dat het leven met Christus naar de achtergrond verdwijnt. Vanuit Joodse hoek klinkt soms kritiek dat christenen Joodse gebruiken annexeren, als een nieuwe vorm van vervangingstheologie. Dit benadrukt dat christenen bescheiden moeten zijn en beseffen dat zij niet in het jodendom, maar naast het Joodse volk staan, geworteld in dezelfde Schrift en gedragen door dezelfde God die trouw blijft aan beide.

Wanneer gelovigen en kerkelijk werkers deze nuance helpen bewaren, ontstaat ruimte voor echte ontmoeting, diepe leerschool en geestelijke groei – zonder dat de integriteit van jodendom of christendom in gevaar komt.

Vrijheid en respect

Tenslotte staat het iedereen vrij om een feest te vieren, zeker wanneer je uitgenodigd wordt door Joodse vrienden. Joodse feesten kunnen christenen helpen zich ervan bewust te zijn dat onze Heer en Verlosser, Yeshua, een Jood was. En is. En blijft. De feesten brengen ons terug bij de diepe wortels van het geloof, bij de geschiedenis van Gods handelen met Israël en bij de vervulling daarvan in Christus. Zo kunnen Joodse feesten een bron van geloofsverdieping zijn – mits ze met wijsheid, respect en gevoeligheid worden benaderd. En hopelijk zijn ze zeker een inspiratie voor bestaande en nieuwe christelijke feesten.

Geert van Dijk is predikant in de NGK Het Anker in Sliedrecht

Meer weten:

G.H. Stuart Cohen, *Joodse feesten en vasten*, Kok/VBK Media, 2025.

Evert W. van der Poll, *Feesten van Israël; Goed nieuws voor christenen, Johannes Multimedia*, 2002.

S.Ph. De Vries, *Joodse riten en symbolen*, Singel uitgevers, 1968.

Meer over messiasbelijdende joden is te vinden op messiasbelijdendejoden.nl. Een voorbeeld van een boekje met een handreiking voor de sederavond dat verwijst naar het Nieuwe Testament: Jolanda Jager, *Messiaanse Haggadah voor Pesach*, Shalom voor Israël Veenendaal, 2016.